

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/nauka-i-edukacja/badania-historyczne/konferencje/203552,Ogolnopolska-konferencja-naukowa-Urzad-ds-Wyznan-glowne-kierunki-dzialalnosci-19.html>
02.03.2026, 22:25

Ogólnopolska konferencja naukowa „Urząd ds. Wyznań: główne kierunki działalności 1950-1990” - Warszawa, 23-24 kwietnia 2025

Ogólnopolska konferencja naukowa „Urząd ds. Wyznań: główne kierunki działalności 1950-1990”, odbyła się w dniach 23-24 kwietnia 2025 roku w Centralnym Przystanku Historia IPN im. Lecha Kaczyńskiego (ul. Marszałkowska 107) w Warszawie.

23.04.2025

Celem konferencji, realizowanej w ramach Centralnego Projektu Badawczego IPN „Władze komunistyczne wobec Kościołów i związków wyznaniowych w Polsce w latach 1944-1989”, było omówienie głównych kierunków działalności Urzędu ds. Wyznań od jego utworzenia w 1950 r., aż do likwidacji w roku 1990. Interesuje nas możliwie szerokie spojrzenie na podejmowaną tematykę, z uwzględnieniem przede wszystkim aktywności UdsW na poziomie centralnym i wojewódzkim. Przedstawiliśmy interdyscyplinarne spojrzenie na charakter i miejsce struktur odpowiadających za politykę wyznaniową w aparacie państwowym, dlatego też nasze zaproszenie skierowaliśmy nie tylko do historyków najnowszych dziejów Polski, ale również do prawników, socjologów, politologów czy filozofów.

Plonem konferencji będzie recenzowana publikacja w formie tomu studiów, wydana w Wydawnictwie IPN. Prelegentów prosimy o dostarczenie najpóźniej miesiąc po konferencji tekstów dostosowanych do instrukcji wydawniczej IPN.

Program konferencji:

Dzień 1 - 23 kwietnia 2025 r.

10.00 - Otwarcie konferencji

Panel I: godz. 10.20-12.10

- godz. 10.20-10.40, Wydział Zakonny Urzędu ds. Wyznań
- godz. 10.40-11.00, Dr hab. Ryszard Gryz, prof. UJK (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach), *Urząd ds. Wyznań wobec problematyki budownictwa sakralnego Kościoła katolickiego*
- godz. 11.00-11.20, Dr hab. Rafał Łatka, prof. UKSW (Instytut Pamięci Narodowej w Warszawie), *Urząd ds. Wyznań a ocena postaw społeczno-politycznych hierarchii Kościoła katolickiego na przykładzie lat 80 XX wieku*
- godz. 11.20-11.40, Dr Przemysław Pazik (Uniwersytet Warszawski), *Urząd ds. Wyznań - twórca czy wykonawca polityki państwa wobec Kościoła katolickiego w okresie gomułkowskim (1956-1970)?*
- godz. 11.40-12.10 - dyskusja
- godz. 12.10-12.30 - przerwa kawowa

Panel II: godz. 12.30-14.20

- godz. 12.30-12.50, Dr hab. Elżbieta Wojcieszek (Instytut Pamięci Narodowej, Oddział w Poznaniu), *Główne kierunki działalności poznańskiego wydziału ds. wyznań w latach 1950-1990*
- godz. 12.50-13.10, Dr Zbigniew Stanuch (Instytut Pamięci Narodowej, Oddział w Szczecinie), *Główne kierunki działalności administracji wyznaniowej w województwie szczecińskim w latach 1950-1990*
- godz. 13.10-13.30, Dr Krzysztof Andrzej Kierski (Instytut Pamięci Narodowej, Delegatura w Olsztynie), *Referat/Wydział ds. wyznań w Olsztynie w latach (1950-1989) - główne kierunki działalności*
- godz. 13.30-13.50, Dr Joanna Kumor-Mielnik (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II), *Wpływ działań Urzędu ds. Wyznań w latach 1950-1990 na rozmieszczenie świątyń na obszarze diecezji lubelskiej*
- godz. 13.50-14.20 - dyskusja
- godz. 14.20-15.00 - przerwa

Panel III: 15.00-16.20

- godz. 15.00-15.20, Dr Daniel Gucewicz (Instytut Pamięci Narodowej, Oddział w Gdańsku), *Ateistyczni neofici? Referenci wyznaniowi w województwie gdańskim 1950-1957*
- godz. 15.20-15.40, Dr hab. Bogusław Wójcik (Instytut Pamięci Narodowej, Oddział w Rzeszowie), *Działalność powiatowych i miejskich referatów do spraw wyznań w województwie rzeszowskim w latach 1950-1957*
- godz. 15.40-16.00, Prof. dr hab. Mirosław Golon (Instytut Pamięci Narodowej, Delegatura w Bydgoszczy, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu), *Apogeum walki komunistów z kościołem 'w terenie' - perspektywa wojewódzka. Wydział ds. Wyznań przy Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Bydgoszczy w latach 1950-1956*
- godz. 16.00-16.20 - dyskusja
- godz. 16.20-16.40 - przerwa kawowa

- godz. 16.40-18.00, Prezentacja publikacji: *Urząd ds. Wyznań. Struktury - działalność - ludzie*, tom 5: *Kadry*, red. Rafał Łatka, Warszawa 2025

Dr hab. Ryszard Gryz, prof. UJK (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach)

Dr hab. Rafał Łatka, prof. UKSW (Instytut Pamięci Narodowej)

Dr hab. Bogusław Wójcik (Instytut Pamięci Narodowej, Oddział w Rzeszowie)

Dr Daniel Gucewicz (Instytut Pamięci Narodowej, Oddział w Gdańsku)

Dzień 2 - 24 kwietnia 2025

Panel IV: godz. 10.00-11.20

- godz. 10.00-10.20, Dr hab. Konrad Białecki prof. UAM (Instytut Pamięci Narodowej, Oddział w Poznaniu), *Urząd ds. Wyznań wobec KUL i ATK*
- godz. 10.20-10.40, Dr hab. Łucja Marek (Instytut Pamięci Narodowej, Oddział w Krakowie), *Nadzór Urzędu ds. Wyznań nad kontrolą publikacji kościelnych*
- godz. 10.40-11.00, Dr Michał Zawisław (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II), *Wykorzystywanie środków Funduszu Kościelnego przez Urzędu ds. Wyznań w latach 1950-1990*
- godz. 10.40-11.20 - dyskusja
- godz. 11.20-11.40 - przerwa kawowa

Panel V: godz. 11.40-13.00

- godz. 11.40-12.00, Ks. dr Paweł Kostrzewski (Instytut Wyższych Studiów Teologicznych w

Częstochowie), *Rola Urzędu ds. Wyznań w obsadzaniu urzędów parafialnych*

- godz. 12.00-12.20, Dr hab. Jarosław Durka, prof. UK (Uniwersytet Kaliski), *Księża w opiniach pracowników Referatu i Wydziału ds. Wyznań w Częstochowie*
- godz. 12.20-12.40, Dr hab. Ariel Orzełek (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej), *Urząd ds. Wyznań wobec ugrupowań katolików koncesjonowanych (PAX, Znak, ChSS) w okresie rządów Władysława Gomułki*
- godz. 12.40-13.00 - dyskusja
- godz. 13.00-13.40 - przerwa

Panel VI: godz. 13.40-15.30

- godz. 13.40-14.00, Dr Ewelina Ślęzak (Instytut Pamięci Narodowej, Oddział w Łodzi), *Mniejszości wyznaniowe w Łodzi i województwie łódzkim w polityce wydziałów ds. wyznań w latach 1945-1989*
- godz. 14.00-14.20, Mateusz Szłapka (Instytut Pamięci Narodowej, Delegatura w Bydgoszczy), *Kościoły nierzyskokatolickie w działaniach Urzędu ds. Wyznań w ostatniej dekadzie PRL*
- godz. 14.20-14.40, Dr Przemysław Misiołek (Muzeum Regionalne w Jaśle im. dr. Stanisława Kadyiego), *Urząd ds. Wyznań wobec Kościołów greckokatolickiego i prawosławnego w południowo-wschodniej Polsce*
- godz. 14.40-15.00, Dr hab. Katarzyna Krzysztofek-Strzała (Uniwersytet Jagielloński), *Stosunek Urzędu ds. Wyznań wobec mniejszościowych wspólnot religijnych w Krakowie - wybrane zagadnienia*
- godz. 15.00-15.30 - dyskusja
- godz. 15.30-15.50 - przerwa kawowa

Panel VII: godz. 15.50-18.00

- godz. 15.50-16.10, Dr hab. Krzysztof Sychowicz (Instytut Pamięci Narodowej, Oddział w Białymstoku), *Główne kierunki polityki wyznaniowej w województwach białostockim, łomżyńskim i suwalskim w latach 1975-1990*
- godz. 16.10-16.30, Dr hab. Leszek Zygmier, prof. PANS (Państwowa Akademia Nauk Stosowanych im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie), *Wydział ds. Wyznań Urzędu Wojewódzkiego w Ostrołęce (1975-1988/1989)*
- godz. 16.30-16.50, Dr Krzysztof Busse (Instytut Pamięci Narodowej, Delegatura w Radomiu), *Działania administracji wyznaniowej wobec środowisk katolickich w województwie radomskim w latach 1975-1990*
- godz. 16.50-17.10, Dr Marek Strzała (Uniwersytet Jagielloński), *Projekt ustawy o gwarancjach wolności sumienia i wyznania w pracach Urzędu ds. Wyznań*
- godz. 17.10-17.30, Dr Sebastian Drabik (bez afiliacji), *Urząd do Spraw Wyznań w latach 1987-1990. Ostatni okres działalności administracji wyznaniowej w Polsce*
- godz. 17.30-18.00 - dyskusja
- godz. 18.00 - zamknięcie konferencji

Pliki do pobrania

[Program ogólnopolskiej konferencji naukowej „Urząd ds. Wyznań: główne kierunki działalności 1950-1990” \(pdf, 146.98 KB\)](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)